

کنگره بین المللی علوم و مهندسی

آلمان - هامبورگ

اسفند ماه 1396

نقش نور در معماری خانه های سنتی شیراز و مجتمع های مسکونی معاصر

علی توکلیان^{1*}، طاهره رضازاده زنده دل²

1- مدرس، گروه معماری، واحد پردیس، دانشگاه آزاد اسلامی، پردیس، ایران، (tavakolian.art@gmail.com)
2- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه معماری، واحد پردیس، دانشگاه آزاد اسلامی، پردیس، ایران، (ta_rezazade@yahoo.com)

چکیده

در معماری گذشته ایران، بنا و نور کاملاً به هم وابسته اند یکی برای حضور مادی و دیگری برای حضور معنوی. این همان چیزی است که معماری گذشته ما را جاودان کرده است. این دو عامل چنان بهم چفت و بست خورده اند که نمی توان آنها را از هم جدا کرد و همچنین در معماری امروز ما هم یکی از اساسی ترین پدیده ها در زندگی روزمره است. با دانستن نقش نور در معماری گذشته می توان آن را در معماری معاصر بکار برد. در این پژوهش سعی بر آن است تا با بررسی نمونه های موجود و نیز مطالعات کتابخانه ای و سایت های اینترنتی مرتبط، با استفاده از روش تحقیق توصیفی - تحلیلی، اصول و راهکارهای به کار گرفته شده در ساختمانهای سنتی و عناصر معماری کارآمد شناخته شود. در این پژوهش به شناخت مشخصه های تاثیر گذار در ساختمان های سنتی پرداخته شده است.

واژه های کلیدی: نور، معماری، سنتی، ایران، مسکونی، معاصر

مقدمه

طی قرن ها فلاسفه و دانشمندان، نور را به عنوان ماهیتی مادی و معنوی تلقی کرده اند و منشاء اصلی آن را در خورشید مورد تحقیق و بررسی قرار داده اند. نور طبیعی که سرچشمه تمام هستی است، در همان حال که به سطح چیزها برخورد می کند، به آنها شکل می دهد و با انباشتن سایه در پشت عناصر به آنها عمق می بخشد. این نور که کلید درک فضا است، مستقیماً بر کیفیت فضا تأثیر می گذارد و معماری نیز به واسطه همین نور است که پدیدار می گردد. نور یکی از عناصر مهم در معنابخشی به فضای معماری محسوب می گردد. معماری هنری است که به ایجاد فضا و روح زندگی می پردازد و در فرآیند ادراک فضا، به اصول مشترکی پایبند است. از عنصر زمان و فضا بهره مند می باشد و وامدار عناصر تصویری و تجسمی محسوب می شود با توجه به اینکه مصالح معماری عموماً مادی و واقعی می باشد [1]. تنها یک جنبه از مصالح و عناصر معماری است که جنبه غیرمادی و متافیزیکی دارد و آن نور می باشد. نور عنصری متافیزیکی است. که نقش بسیار ویژه ای در معنابخشی به فضای معماری و سینما بر عهده دارد و نورپردازی از ویژگی های خاص هر دو هنر جهت عینیت بخشیدن به فضاها محسوب می شود [2]. این نوشتار به بررسی نقش نور در معماری سنتی و معاصر پرداخته است.